

01.12.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**1 Aralık 2020
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

1 Aralık 2020 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Yeni Koronavirüs (Covid-19) Nedeniyle Dışsal Etkilerden Kaynaklanan Dönemsel Durumlar Kapsamındaki Zorlayıcı Sebep Gerekçesiyle Yapılan Kısa Çalışma Başvuru Süresinin Uzatılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3238)

YÖNETMELİKLER

— Bahçeşehir Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ (No: 2020/35)
— Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliği (No: 2020/39)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 22/10/2020 Tarihli ve E: 2019/59, K: 2020/61 Sayılı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 22/10/2020 Tarihli ve E: 2020/1, K: 2020/63 Sayılı Kararı
— Anayasa Mahkemesinin 13/10/2020 Tarihli ve 2017/33904 Başvuru Numaralı Kararı

Bakan Pakdemirli: Tarım sektörü ekonomiye güç katmaya devam edecek

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, tarım sektörünün yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 6,2 büyüme ile önemli bir gelişme gösterdiğini belirterek, "İnşallah bu yılı, önemli bir büyüme rakamıyla kapatarak, ülke ekonomimize güç katmaya devam edeceğiz." dedi.

Türkiye tarım sektörünün yılın tüm çeyreklerinde büyüdüğüne dikkat çeken Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, sektörün ekonomiye güç katmaya devam edeceğini vurguladı.

Pakdemirli, video konferans yöntemiyle katıldığı Ege Ekonomik Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmada, salgın sürecinde tarımda yerli üretim ve kendine yeterlilik konularının öne çıktığını söyledi. Tarım ve gıdada bağımsızlığın yerli üretim ve kendine yeterlilikten geçtiğine işaret eden Pakdemirli, gıda tedarik zincirlerinde daha basit bir sistemin oluşturulmasının ve sözleşmeli üretimin gelecekte gündemde olacak konulardan birisi olduğunu aktardı.

Tarımda teknoloji kullanımı ve bilgiye hızlı erişimin üretime daha fazla katkı sağlayacağını belirten Pakdemirli, şu değerlendirmede bulundu: "Topraksız tarım, dikey tarım, kent tarımı konuları da tüm dünyada giderek yaygınlaşmaya başladı. Su kaynaklarını etkin ve tasarruflu kullanmak için tarımda su verimliliğini sağlamak zorundayız. Dünyadaki gıdanın yüzde 80'i aile çiftlikleri tarafından üretiliyor. Buradan hareketle gıda üretiminde, gelecekte de aile işletmeciliği ilk sırada yer alacaktır

diyebiliriz. İşte tüm bu konular, tarımda geleceğin kodlarını barındırıyor. Bizler de Bakanlık olarak bu konuları ve daha fazlasını düşünerek planlamalarımızı yapıyor, projelerimizi hayata geçiriyoruz."

"Tarım sektörü tüm çeyreklerde büyüdü"

Tarım-orman sektörünün her geçen gün büyümeye ve gelişmeye devam ettiğini vurgulayan Pakdemirli, şunları kaydetti: "Son iki yılda tarımsal hasılamız yüzde 47 artışla 277,5 milyar liraya ulaştı. Gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payımız 2018 yılında yüzde 5,8 iken, 2019 yılında yüzde 6,4'e yükseldi. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin sağladığı imkanlarla tarım sektörü iki yıldır tüm çeyreklerde büyüme gösteriyor. TÜİK tarafından en son açıklanan 2020 yılı üçüncü çeyrek büyüme rakamlarında, tarım yüzde 6,2 büyümeye önemli bir gelişme gösterdi. İnşallah bu yılı, önemli bir büyüme rakamıyla kapatarak, ülke ekonomimize güç katmaya devam edeceğiz. 2020 yılı 9 aylık ortalamada tarım sektörü yüzde 5,3 büyümeye gösterdi. Böylece tarım sektörü tüm çeyreklerde büyüdü. Bu başarıdan dolayı çiftçilerimize ve sektörümüzün bütün paydaşlarına buradan teşekkürlerimi iletiyorum."

Türkiye'nin tarım ve gıda ürünlerinde net ihracatçı bir ülke olduğunu belirten Pakdemirli, "2019 yılında 19,7 milyar dolar tarım ve gıda ürünü ihracatı yaptık ve 5 milyar dolar dış ticaret fazlası verdik. 2020 yılı 10 aylık tarım ve gıda ürünleri ihracatı pandemiye rağmen geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5 arttı. Tarım ve gıda ihracatımızın yaklaşık yüzde 25 gibi önemli bir payının da Ege illerinden yapıldığını özellikle belirtmek isterim." ifadelerini kullandı.

Son iki yılda tarımsal desteği yüzde 52 artışla 22 milyar liraya çıkardıklarını hatırlatan Pakdemirli, 2021 yılında ise üreticilere 1 milyar lira ilave ödenekle birlikte toplam 23 milyar lira destek vereceklerini söyledi. Pakdemirli, 2020 yılında toplam 7,4 milyar lira olan yatırım bütçesini de 2021 yılında yüzde 136 artırarak, 17,5 milyar liraya çıkardıklarını bildirdi.

Salgın sürecini başarıyla yürüttüklerine ve yürütmeye devam ettiklerine işaret eden Pakdemirli, son yayımlanan genelgeye göre de üretim ve imalat tesislerinin saat sınırı olmadan açık kalabileceğini, bitkisel ve hayvansal üretimi yapanların yine yasaklardan muaf olacağını dile getirdi.

"Şura kararları değerlendirilecek"

Bakanlık olarak 15 yıl sonra 3'üncü Tarım Orman Şurası'nı yaptıklarını anımsatan Pakdemirli, "Bu yıl ocak ayı sonunda 38 maddelik eylem planını kamuoyuyla paylaştık. Pandemi sürecine rağmen bu eylemleri bir bir hayata geçiriyoruz. Yıl sonunda şura kararlarımızın 2020 yılı değerlendirmesi ve 2021 yılında hayata geçirilecek eylem planlarıyla ilgili bir toplantı yapacağız." bilgisini verdi.

Nisan ayında başlatılan Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) uygulamasında bugüne kadar 150 milyon liralık işlem hacmi gerçekleştiğini ifade eden Pakdemirli, şunları söyledi: "Şu anda sistemde 118 binin üzerinde kayıtlı alıcı ve satıcı bulunuyor. DİTAP'ın gelişmesinde Ege illerimizin büyük katkısı var. DİTAP'a kayıtlı kullanıcıların yüzde 32'si Ege illerindedir. Şu ana kadar DİTAP üzerinden en fazla işlem hacmine göre ilk 10 içinde İzmir, Manisa, Muğla ve Denizli olmak üzere 4 il Ege Bölgesi'ndendir. DİTAP'a tamamlayıcı uygulamalar eklemeye devam ediyoruz. Özellikle DİTAP'a finans, sigorta, nakliye tedarikinin ve diğer üretim araçlarının eklenmesiyle sistemdeki Sözleşmeli Üretim Modülü çok daha kolay ve kullanışlı hale gelecek. Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla yayımlanan kararla artık DİTAP da tarımsal destekleme kalemleri arasına alınmıştır."

Üst kademe tohumluktaki yerlilik oranını artırmayı hedeflediklerini vurgulayan Pakdemirli, "2019 yılında TÜBİTAK iş birliğiyle başlattığımız proje sonucu kışlık sebze tohumculuğunda ülkemizin yerli tohum kullanım oranını artıracaktır. Ayrıca, 2021 yılında başlatacağımız Yerli Hibrit Çeşitlerinin Yaygınlaştırılması Projesi ile yerli tohumda rekabet gücünü artırarak, çiftçi şartlarında kullanımı sağlayacağız." dedi.

Pakdemirli, gıda israfına dikkat çekmek için başlattıkları "Gıdanı Korum Projesi" kapsamında "Söz Ver, Rekor Gelsin" sloganıyla gıda israfıyla mücadelede dünyaya örnek olacak kampanyayı hayata geçirdiklerini anımsatarak, şu ana kadar 770 bin vatandaşın kampanya kapsamında gıdasını koruyacağına söz verdiğini aktardı.

Tarım-sanayi entegrasyonunu güçlendirmek için kırsaldaki yatırımlara önemli destek sağladıklarına dikkati çeken Pakdemirli, bu destekler sayesinde, kırsalda reel rakamlarla 48,5 milyar liralık yatırım yapıldığını ve 350 bin yeni istihdam oluşturulduğunu ifade etti. Pakdemirli, gelecek dönemde daha çok projeye destek verebilmek amacıyla ekonomik yatırımları 2025 yılına kadar uzattıklarını söyledi.

"34 milyar liralık 431 tesis açılışa hazır"

Tarımda markalaşmanın önemine de değinen Pakdemirli, "Son 18 yılda Türkiye'de 584 ürünün coğrafi işareti tescil edildi. Bunun 225'inin yani yaklaşık yüzde 40'ının son 2,5 yılda tescil edilmesini sağladık. Halen 703 tescil aşamasında ürünümüz bulunuyor. Ege illerinde ise son 18 yılda 99 ürünün coğrafi işareti tescil edildi. Bunun da 28'ini son 2,5 yılda yaptık. Hedefimiz, coğrafi işaretli ürün sayısını artırmak ve markalı ürünlerle Ege'nin ve ülkemizin tarım ürünlerini dünyaya pazarlamak." diye konuştu.

2021'i "Su ve Sulama Yatırımlarında Hamle Yılı" ilan ettiklerini belirten Pakdemirli, toplam yatırım miktarı 34 milyar lira olan 431 tesisin açılışa hazır olduğunu bildirdi. Pakdemirli, suyu koruma ve tasarruflu kullanma konusunda farkındalık yaratacak çalışmaları artıracaklarını dile getirdi.

Metaller de tahıllar da yeni yıl için 'iyimser'

Ekonomik büyümenin güçlenmesiyle emtia fiyatlarının yükselişini sürdürmesi bekleniyor.

ABD seçimlerinin sonucu, Çin'de toparlanma ve korona aşısı umudu küresel ekonomiye iyimserlik tohumları attı. Bu iyimserlik emtia piyasalarına yükseliş olarak yansıyor. Metal, tarım ve enerji enstrümanlarını takip eden CRB endeksi son 1 ay içinde yüzde 11 yükseldi. Sayılı günlerin kaldığı 2021 yılı için de emtia piyasalarında ekonomik iyimserlik fiyatlanıyor. Dolarda beklenen gevşemenin de etkisiyle başta metaller olmak üzere emtia fiyatlarında yukarı hareketin korunacağı tahmin ediliyor.

Aşının ilk etapta acil gereksinimi olanlara dağıtılmasıyla gelecek aylarda COVID-19 ile mücadeleye yönelik kısıtlamalarının önemli ölçüde azalacağı, aşıların yaygın olarak kullanılmasıyla ekonominin 2022'de normale dönmesi beklentisi oluştu. Finans kuruluşlarına göre, bu da önümüzdeki yılın ikinci çeyreğinden itibaren ABD ve Euro Bölgesi'nde hızlı ekonomik büyümeyi tetikleyecek. Çin'deki ekonomik toparlanma güçlenerek devam edecek. Analistlere göre üretimin artması 2021'de birçok emtia ürününde yükseliş eğiliminin sürmesine yardımcı olacak.

Temel metal fiyatları gelecek yıl 2020'ye yüzlerce dolar fark atacak

Bu görüşe katılan Hollanda merkezli ABN Amro, 2021 yılı emtia piyasalarına ilişkin kapsamlı bir rapor yayınladı. Gelecek yıl bakır, alüminyum, nikel ve çinko fiyatlarının artmaya devam edeceği tahmin ediliyor. Şu sıralar 2014'ten bu yana en yüksek

seviyeye gelen bakırın ortalama fiyatının bu yılki 6.080 dolar/ton seviyesinden 7.266 dolara çıkmasını bekleyen banka, alüminyumun ortalama fiyatında 264 dolar, nikelde 2.798 dolar ve çinko fiyatında 491 dolar artış öngörüyor. Çelik fiyatlarının gelecek yıl yükselmeye devam edeceği, demir cevherinin ise 2021'e güçlü başladıktan sonra yılın ikinci yarısında gevşeyerek bu yıla yakın bir fiyat ortalamasından alıcı bulacağı belirtiliyor.

Kahve hariç tarım ürünlerinin fiyatında yükseliş sürecektir

Tarım ürünlerine bakıldığında buğday, mısır, soya fasulyesi ve şeker fiyatlarında yükseliş bekleniyor. Kakao piyasasında fiyat artışlarının sınırlı olması, kahve fiyatlarının ise bu yıla kıyasla gerileyeceği tahmin ediliyor. ABN Amro'nun 2021 yılı emtia piyasası raporundaki değerlendirmeler şöyle:

Tahıllarda fiyat tahmini		Spot fiyat (27 Kasım)	4.çey 2021 (dönem sonu)	2020	2021
				(ortalama)	
	Buğday (\$/bu)	5.94	6.20	5.53	6.10
	Mısır (\$/bu)	4.26	4.55	3.67	4.40
	Soya fasulyesi (\$/bu)	11.97	12.10	9.47	11.88
	Şeker (sent/lb)	14.82	14.45	12.83	14.38
	Kakao (\$/ton)	3035	2500	2452	2464
	Kahve, Arabica (\$/lb)	1.19	1.13	1.12	1.09

Endüstriyel metal fiyat tahmini (\$/ton)		Spot fiyat (27 Kasım)	4.çey 2021 (dönem sonu)	2020	2021
				(ortalama)	
	Alüminyum	1.975	1.995	1.687	1.951
	Bakır	7.476	7.400	6.080	7.266
	Nikel	16.773	17.050	13.643	16.441
	Çinko	2.760	2.755	2.234	2.725

Demir/çelik fiyat tahmini (\$/ton)		Spot fiyat (23 Kasım)	4.çey 2021 (dönem sonu)	2020	2021
				(ortalama)	
	Çelik	555	575	514	553
	AB Çelik Hurda (euro/ton)	245	260	232	259
	Demir cevheri	127	108	105	108
	Kok Kömürü	96	100	119	115

Demir/çelik, Avrupa ve ABD’de baskı altında kalabilir

Yaklaşan kış mevsiminde Çin’de, ABD’de ve AB’de inşaat sektörünün yavaşlaması bekleniyor. İmalat sektörünün talebi ise gücünü koruyacak. Yine de Avrupa ve ABD’de COVID-19’dan ötürü talep baskı altında kalabilir. Ayrıca ikinci dalga, söz konusu iki bölgede çelik sektöründeki toparlanmayı biraz geciktirebilir. Şu an için talep seviyesi biraz düşük. Çin’e bakıldığında ise çelik sektörünün görünümü uzun vadede gelecek vaat ediyor. Çin’de 2021’de hızlı büyümenin çelik sektörüne önemli bir destek sağlayacağı tahmin ediliyor. Ülkede hükümetin yüklü altyapı ve inşaat harcamaları sektörü besliyor. ABD ve AB’de ise 2021’in ilk çeyreğine kadar çelikte güçlü bir toparlanma öngörülüyor. Çin’in talebi demir cevheri fiyatlarını son ayda son 7 yılın en yüksek seviyesine getirdi. Stok düşerken artan talep fiyatları yükseltiyor. Uzun vadede ise artan tedarik fiyatlarda baskı yaratabilir. Kömür piyasasında da Çin etkisi görülüyor. Ülkenin ithalata getirdiği kısıtlamalar kok kömürü fiyatının gerilemesine yol açtı. Ancak Hindistan’ın talebinin artması, buna karşın en büyük üreticilerden Avustralya’nın arzının azalmasıyla fiyatların yeniden yönünü yukarı çevirmesi bekleniyor.

Temel metallerin lokomotifi Çin ve teşvikler

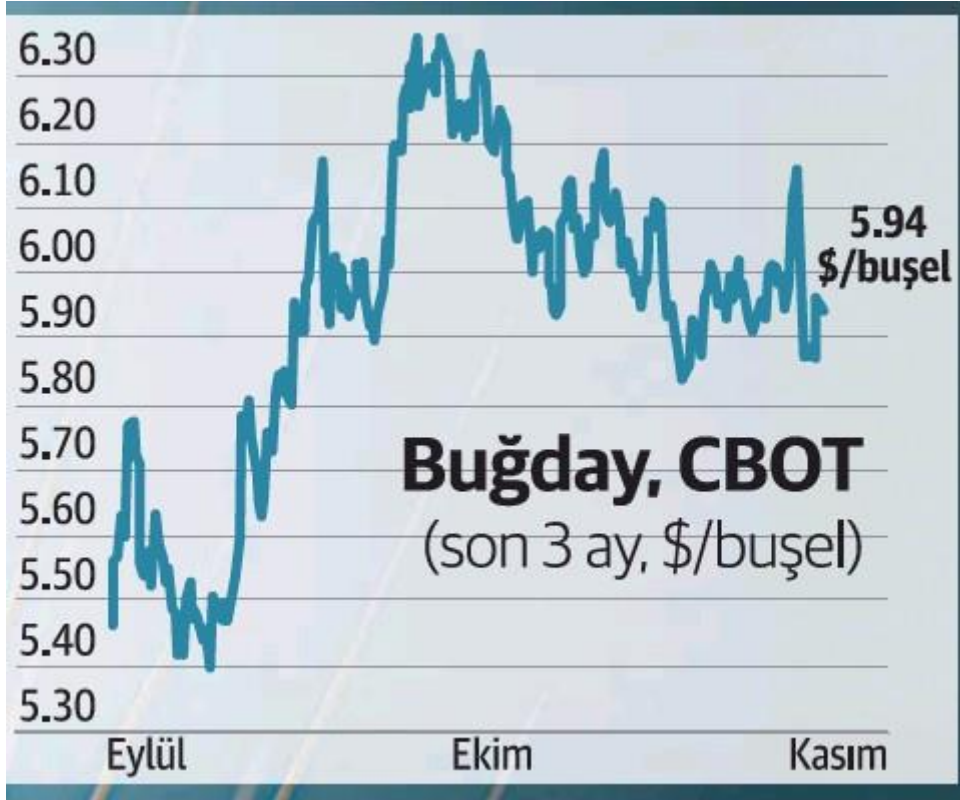
Mali teşvik umutlarını artıran ABD seçimlerinin sonucu ve aşırıya ilişkin pozitif haberler, yatırımcıyı keyiflendirdi. Borsa endeksleri son ayların en yüksek seviyesini görürken diğer yandan temel fiyatları yılın ikinci yarısında başlayan yükselişini sürdürüyor. Sün 1 ay içinde endüstriyel metal fiyatları ortalama yüzde 5 değer kazandı. Çin’deki makroekonomik trendler temel metalde belirleyici olacak. Çin’de makroekonomik veriler ve ekonomik aktivite pozitif olduğu sürece yatırımcı risk almaya devam edebilir. Yine de emtianın önüne bazı engeller çıkabilir. ABD ile Avrupa’da yeni Koronavirüs vakaları halen endişe verici boyutta ve şu an uygulanmakta olan COVID-19 kısıtlamaları ekonomi üzerinde bir süre daha baskı oluşturmaya devam edecek. Bundan ötürü ekonomik belirsizliğin etkisini tam olarak kestirmek zor. Bu da fiyatlarda oynaklık yaratabilir. Çin tarafında ise büyümenin güçlenmesi beklentisi var. Çin’in metal talebinin artması, fiyatlara sağlam bir zemin oluşturabilir. 2021’de dolarda beklenen zayıflama da metallerin cazibesini artırarak fiyatları tetikleyebilir.

Tarımsal emtia, Çin'in talebi ve kötü hava şartlarıyla yükselecek

Tahıl piyasalarında fiyatlarda artış beklentisi korunuyor. Buğdayda yukarı yönlü risklerin kaynağı ABD ve Rusya'daki kuraklık. Bunun yanında Çin'in artan talebi ve azalan stok fiyatlarda enflasyon yaratıyor. Ülkenin artan yem kullanımı, mısır fiyatlarını da yükseltiyor. Çin talebi ve önde gelen üreticilerden Brezilya'da kuraklık nedeniyle ivme kazanan soya fasulyesi fiyatlarında artışların süreceği tahmin ediliyor. Olumsuz hava koşulları küresel şeker piyasasında endişe yaratıyor. Çin gibi büyük ekonomilerin artan ithalatı fiyatları yükseltiyor. Hindistan'da ihracata sağlanan sübvansiyonların azalacağı beklentisi de kaygı yaratıyor. Kakao piyasasında COVID-19 döneminde azalan talep bir süre daha baskı altında kalacak. Arzın bol olması fiyatlarda baskı yaratıyor. Öte taraftan başlıca üreticilerden Fildişi Sahillerindeki siyasi istikrarsızlık dönem dönem arz endişesi yaratarak fiyatlarda oynaklığı artırıyor. Kahve piyasasında; kötü hava koşulları, stoklardaki dalgalanma, döviz kurundaki değişimler oynaklık yaratıyor. Teknik görünüm zayıf. Fiyatların düşük kalması bekleniyor.

Türkiye, en kurak eylül ve ekimi yaşadı, buğday ekilemedi, zeytin dalında kurudu

Anadolu’da yağış gecikti, toprak nemlenmeyince çiftçi buğdayı ekemedi. Zeytin dalında kavruldu. Çiftçi zorda. Sulama yatırımı yapması gereken Devlet Su İşleri, TOKİ ile protokol imzaladı.

Anadolu kuraklığın pençesinde. Yağış ya yok ya da çok az. Bir yandan barajlarda su kalmazken, diğer yandan yağış bekleyen çiftçi de toprak nemlenmediği için ekim yapamadı. Buğday ekimi gecikti. Ege’de yağışların yetersizliği nedeniyle zeytin gelişemedi, dalında kavruldu. Yağ miktarı düştü. Tüm bunlara çözüm için sulama yatırımlarının artırılması gerekiyor. Bu işi yapması gereken Devlet Su İşleri (DSİ). Ancak sulama yatırımlarında DSİ ile protokol imzalayan TOKİ devreye sokuldu. Çiftçiye verilen kredilerin faizleri ile mazotun piyasa fiyatlarının üstünde olduğu da bir başka eleştiri konusu. Zordaki çiftçi bir umut son çıkan “torba yasa” ile borçlarının yapılandırılmasını, ertelenmesini bekliyordu. Ancak hemen hemen bütün vergi, prim borçları ile cezalar yapılandırılırken, çiftçilerin borçları kapsam dışında bırakıldı. Borcunu ödeyemeyen çiftçiye haciz gitmeye başladı. Traktörler, arsalar, tarlalar haczediliyor.

SULAMA YATIRIMI ŞART

Çiftçinin “zor yılını” TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baki Remzi Suiçmez gazetemize anlattı. Suiçmez’in değerlendirmeleri şöyle:

- Türkiye en kurak eylül ve ekim aylarını yaşadı. Kasımda da yeterli yağış olmadı. Toprak nem düzeyini yeterince sağlayamayınca, tava gelmeyince ekim de gecikiyor. Ekim yapılsa bile tohum nem olmadığı için gelişemiyor. Bu üretimi de olumsuz etkiliyor. Bir kuraklık var. Meteoroloji verileri de bunu doğruluyor.

- Aslında çözüm sulama yatırımlarının artırılmasında. Üretimin olabildiğince doğa koşullarına bağımlılığının azaltılması gerekiyor. Bilimsel olarak kuraklığa karşı en temel çözüm bu. "Sulama yatırımları artırılacak" denilse de gelinen nokta sınırlı.

- Tarımsal sulama bir "kültür". Sadece baraj, gölet, ana sulama kanalı yapmakla bu sorun çözülüyor. Suyun tarlanın en uç noktasına kadar götürülmesi, tarla içi sulama faaliyetlerinin yapılması gerekiyor. Bunu da uzman kamu kurumlarının DSI'nin, kapatılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün yapması gerekiyor.

- Üretim koşulları dışında çiftçinin elinde yeterli para da yok. Borçlanmak zorunda kalıyor. Tarım Kredi'ye borçlanıyor. Ancak Tarım Kredi'nin faizleri, mazotu piyasanın çok üstünde. Normal koşullarda piyasanın altında bir fiyata verilmesi gerekirken, verilmiyor. Maliyetler yüksek.

- Diğer sektörlerde kredi ödemelerine daha uzun süre erteleme varken Tarım Kredi 6 aylık erteleme yapıyor. TBMM'den geçen "torba yasa" ile birçok borç ertelendi. 'Tarım Kredi borçları da yapılandırılacak' denildi. Maalesef olmadı. Birçok sektörde yatırıma kolaylık sağlanırken çiftçiye bu yapılmadı.

BUĞDAY EKİLEMEDİ, ZEYTİN DALINDA KURUDU

Çiftçi beklemede. Yağışları bekliyor. Buğday ekiminde sıkıntı var. Gecikme arttıkça sıkıntı da büyüyecek. Evet, kuraklık var ancak kuraklığa çözüm için izlenen yolda da sorun var.

Çözüm üretmek yerine buğday, arpa ithal ediliyor. Eskiden dünyaya kırmızı mercimek satardık şimdi mercimeği bile dışarıdan alır duruma geldik.

Şu anda hacizler başladı. Daha da sürecek. Çiftçi kuraklık koşullarında bir yerden para bulmak zorunda. Aldığı parayı ödeyemezse traktörü, arsası, tarlası haciz kısıncında. Buna çözüm bulması gereken yer Tarım Bakanlığı'dır, ekonomiden sorumlu bakanlıklardır. "Torba yasada" çiftçiler hariç herkese kredi ödeme kolaylığı sağlandı. Çiftçiye sağlanmadı. Bir yandan kuraklık bir yandan da bu uygulamalar var.

DEVLET SU İŞLERİ ÇEKİLİYOR

- DSI'nin bütçe kısıtı var. Sulama yatırımlarına kaynak ayrıldı ama şöyle bir yanlış yapılıyor: DSI güçlendirilmek yerine sulama yatırımlarının TOKİ tarafından yürütülmesi için protokol imzalandı. İnşaat sektörü daraldığı için TOKİ bu alana

sokuldu. Ancak TOKİ'nin uzmanlık alanı tarımsal sulama değil ki. İnsanların evleri gibi, kanal yapılıp orada bırakılacaksa bu istenileni sağlamaz.

- DSİ epeydir alandan çekiliyor. Şu anda kendisinin yapması ya da yaptırması gereken işleri protokol üzerinden TOKİ'ye yaptırıyor. Bu işlerin uzman kamu kuruluşları tarafından yapılması lazım. DSİ'nin görev alması, Köy Hizmetleri ya da küçük sulama hizmetleri yapan uzman kurumların yeniden kurulması lazım. Bu işler il özel idarelerine verildi. Ancak il özel idarelerinin içme suyu, yol gibi çalışmaları içinde tarımsal sulama ihmal ediliyor.

TAHTALI'DAN MESAJ VAR

YAĞMUR YAĞMAZSA İZMİR'İN 320 GÜNLÜK SUYU KALDI

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, kentin içme suyu ihtiyacının yarıya yakın bölümünü karşılayan ancak son dönemde kuraklık nedeniyle su seviyesi ciddi oranda düşen Tahtalı Barajı havzasında incelemelerde bulundu. İzmir'in can damarı konumundaki barajda su seviyesinin büyük ölçüde azaldığını ve bu durumun gözle görünebilir bir hal aldığını belirten Soyer, İzmirli'lere "tasarruf" çağrısında bulundu.

'TASARRUF YAPALIM'

Soyer, "İzmir'in içme suyu kullanımının yaklaşık yarısını karşılayan Tahtalı'da geçen yıl aynı zamanlarda yüzde 65 olan doluluk seviyesi, bugün yüzde 35'lere düşmüş vaziyette. Bu bir alarm. Çok ciddi bir tehdit kapımızda" diye konuştu. Suyun dikkatli kullanılmaması halinde çok büyük bir sorunla karşı karşıya kalınacağı uyarısında da bulunan Tunç Soyer, şunları söyledi: "Çok hassas bir noktadayız. Çok kırılgan bir noktadayız. Şu anda birçok hemşerim, arkadaşım farkına varmıyor ama uyarı yapmak bizim görevimiz. Herkesin su kullanımında olağanüstü bir tasarruf yapması ve çok titiz olması gerekiyor. Bu vesile ile tüm İzmir'e çağrı yapıyoruz." İZSU Genel Müdürlüğü Su Arıtma Dairesi Başkanı Hakan Alpsoykan "Hiç yağmur yağmazsa suyumuz 320 gün kadar yetecek" dedi.

İSTANBUL'DA BARAJLAR ALARMDA

ÖMERLİ'DE 10 YILIN EN DÜŞÜK SEVİYESİ

İstanbul'a içme suyu sağlayan barajlar alarm vermeye devam ediyor. Ömerli Barajı'nın kuruyan Emirli bölgesi havadan görüntülendi. Anadolu yakasının önemli içme suyu kaynaklarından Ömerli Barajı'nda doluluk oranı son 10 yılın en düşük seviyesine ulaşarak yüzde 28 oranına geriledi. Barajın Emirli bölgesi ise tamamen kurudu. Emirli bölgesinin 6 ay önceki durumu ile son halinin görüntüsü ipler acısı durumu gözler önüne serdi.

Kısa çalışma için yeni başvurular açıldı

DÜNYA'nın 25 Kasım'da "Kısa çalışma masada" başlığıyla duyurduğu düzenleme bugünkü Resmi Gazete'de yayınlandı.

COVID-19'un ilk başladığı dönemde yararlanma şartları esnetilen kısa çalışma ödeneğinde 30 Haziran 2020'ye kadar başvuru alınmıştı ve bu tarihten sonra yeni başvurular durdurulmuştu. Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30 Haziran 2020 tarihi, 1 Aralık 2020 olarak değiştirildi. Buna göre kısa çalışma ödeneği için daha önce durdurulan başvurular da yeniden başlayacak.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk yaptığı yazılı açıklamada zorlayıcı sebep kaynaklı kısa çalışma uygulaması kapsamında yeni başvuruların 1 Aralık 2020 tarihi itibarıyla tekrar başlayacağını bildirdi.

Kısa çalışma yeniden masada

Yeni Cumhurbaşkanlığı Kararıyla 30 Haziran öncesi başvuruda bulunmayan işyerleri için de başvuru yapma imkanı getirildiğini kaydeden Bakan Selçuk, "Koronavirüs nedeniyle 30 Haziran tarihine kadar Kısa Çalışma Ödeneğine başvurmayan işyerlerimiz 31 Aralık 2020 tarihine kadar İŞKUR'a başvurmaları durumunda 1 Aralık 2020 tarihinden sonraki dönem için 3 ay süreye kadar Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanabilecekler" diye konuştu.

Önceden başvuran işyerleri yeni aldıkları işçiler için talepte bulunabilecek

KÇÖ'den daha önce yararlanan işyerlerinin, başvuru tarihi sonrası aldıkları işçileri için de başvuru yapabilmelerine imkan sağlandığını dile getiren Selçuk, “ Bu işyerlerimiz daha önce kısa çalışma uygulamasından yararlanmayan işçilerini de bildirerek başvuru yapabilecek” dedi.

Bakan Zehra Zümrük Selçuk, daha önce başvuran işyerlerinin kısa çalışmadan yararlanan işçileri için yeni bir başvuruya gerek olmadan, uzatma kapsamında Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanmaya devam edebileceklerini belirtti.

Selçuk ayrıca, kısa çalışma ödeneği olarak ödenen sürelerin işçilerin işsizlik ödeneklerinden mahsup edilmeyeceğini de hatırlattı.

Başvurular e-Devlet üzerinden gerçekleştirilecek

Kısa çalışma başvurularının sadece e-Devlet üzerinden 31 Aralık 2020 tarihine kadar yapılabileceğini bunun dışında posta/e-posta kanalı ile herhangi bir başvuru alınmayacağını belirten Bakan Selçuk, kısa çalışma ödeneği başlama tarihinin 01 Aralık 2020 tarihi veya sonrası olarak bildirilebileceğini belirtti.

Borsa İstanbul için 200 milyon dolara imza atıldı

Borsa İstanbul'un yüzde 10'luk payının QIA'ya devri tamamlandı. TVF ve QIA arasında imzalanan mutabakat anlaşması kapsamındaki işlem, QIA'nın 200 milyon dolarlık yatırımıyla sonuçlandı.

Türkiye Varlık Fonu (TVF) ve Katar Yatırım Otoritesi (QIA) arasında, Borsa İstanbul'un yüzde 10'luk payının QIA'ya devrini içeren işlem tamamlandı. 26 Kasım 2020 tarihinde TVF ve QIA arasında imzalanan mutabakat anlaşması kapsamındaki işlem, QIA'nın 200 milyon dolarlık yatırımıyla sonuçlandı. Söz konusu işlem bedeli, Borsa İstanbul'un 2 milyar dolarlık toplam sermaye değeri üzerinden belirlendi.

Türkiye Varlık Fonu CEO'su Zafer Sönmez konuyla ilgili olarak, "Borsa İstanbul'daki yüzde 10'luk pay devri, iki ülkenin varlık fonları arasında uzun süreli olmasını hedeflediğimiz iş birliğinin başlangıcıdır. Bu yatırımın, Borsa İstanbul'un orta vadede planladığımız halka arzı öncesinde değer yaratımına ve kurumsal yönetim ilkelerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağına inanıyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

Sönmez, "Küresel olarak ekonomik zorlukların yaşandığı Kovid döneminde ülkemize yabancı sermaye çekme açısından da bu yatırımın ayrı bir önemi bulunmaktadır. Borsa İstanbul, 2022'de faaliyete başlaması planlanan İstanbul Finans Merkezi'nin önemli aktörlerinden biri olacak; bu açıdan QIA, yaptığı yatırımla hem Borsa İstanbul'a hem de Türkiye'nin vizyonuna duyduğu güveni kanıtlamaktadır." ifadelerini kullandı.

Pay devrinin tamamlanmasının ardından TVF, sahip olduğu yüzde 80,6'lık payla Borsa İstanbul'un en büyük pay sahibi pozisyonunu koruyacak. QIA yüzde 10'luk pay ile Borsa İstanbul'un yatırımcısı olurken, önde gelen ulusal sermaye piyasaları aktörlerinden oluşan diğer hissedarlar payların kalan kısmını tutmaya devam edecek.

İçişleri Bakanlığı'ndan 81 ile 'Sokağa Çıkma Kısıtlamaları' genelgesi

İçişleri Bakanlığınca 81 ilin valiliğine "Sokağa Çıkma Kısıtlamaları" konulu genelge gönderildi. Yeni bir karar alınıncaya kadar hafta içi 21.00-05.00 arası, hafta sonu cuma 21.00'den pazartesi 05.00'e kadar sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. İşte bakanlığın yayınladığı genelgede belirtilen tüm ayrıntılar...

Yeni önlemler kapsamındaki ilk sokağa çıkma kısıtlaması bugün 21.00'de başlayıp çarşamba sabah 05.00'te bitecek.

Kısıtlamanın olduğu cumartesi ve pazar günleri market, bakkal, kasap ve kuruyemişçiler 10.00-17.00 arasında faaliyet gösterebilecek. Sokağa çıkma kısıtlaması olan günlerde genelgede belirtilen zorunlu haller dışında şehirlerarası seyahatler toplu ulaşım araçlarıyla yapılabilecek.

ÖZEL ARAÇLA ŞEHİRLERARASI SEYAHAT İZNE TABİ OLACAK

Kısıtlama olan gün ve saatlerde zorunlu hallerde özel araçla şehirlerarası seyahat izne tabi olacak. Kısıtlama kapsamında hafta içi ve hafta sonu ekmek üretilen fırın/unlu mamul ruhsatlı iş yerleriyle bu iş yerlerinin ekmek satan bayileri açık olacak. Lokanta ve restoranlar cumartesi ve pazar günleri 10.00-20.00 arasında sadece paket servis şeklinde hizmet verebilecek. Sokağa çıkma kısıtlamasına uyulabilmesi için istisna dışındaki tüm iş yerleri hafta içi 20.00'de kapanacak.

Sokağa çıkma kısıtlaması getirilen süre ve günlerde 65 yaş ve üzerindekiilerin temel ihtiyaçları Vefa Sosyal Destek Birimleri aracılığıyla karşılanacak. Kısıtlama olan gün ve saatlerde zorunlu hallerde özel araçla şehirlerarası seyahat izne tabi olacak.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu imzasıyla yayınlanan genelgede şu hususlara dikkat çekildi:

CUMA SAAT 21.00'DEN PAZARTESİ SABAHI 05.00'E KADAR

Yeni bir karar alınıncaya kadar ülke genelinde hafta sonları; Cuma günleri saat 21.00'de başlayacak, Cumartesi ve Pazar günlerinin tamamını kapsayacak ve Pazartesi günleri saat 05.00'de tamamlanacak şekilde sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. İlk uygulama olarak 04.12.2020 Cuma günü saat 21.00'de başlayıp 07.12.2020 Pazartesi günü saat 05.00'de bitecek şekilde tüm vatandaşlarımız için sokağa çıkma kısıtlaması getirilecek olup bundan sonraki hafta sonlarında da uygulama aynı şekilde devam edecek.

SOKAĞA ÇIKMA KISITLAMASINDA MUAF TUTULACAK YERLER

Sokağa çıkma kısıtlaması süresince üretim, imalat, tedarik ve lojistik zincirlerinin aksamaması, sağlık, tarım ve orman faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamak amacıyla Ek'te belirtilen yerler ve kişiler kısıtlamadan muaf tutulacak.

Kısıtlamanın olduğu Cumartesi ve Pazar günleri market, bakkal, manav, kasap ve kuruyemişçiler 10.00-17.00 saatleri arasında faaliyet gösterebilecek, vatandaşlarımız (65 yaş ve üzeri ile 20 yaş altında bulunanlar hariç) zorunlu ihtiyaçlarının karşılanması ile sınırlı olmak ve araç kullanmamak şartıyla (engelli vatandaşlarımız hariç) ikametlerine en yakın market, bakkal, manav, kasap ve kuruyemişçilere gidip gelebilecek. Aynı saatler arasında market, bakkal, manav, kasap, kuruyemişçiler ve online sipariş firmaları evlere/adrese servis şeklinde de satış yapabilecekler.

FIRINLAR SADECE BAKKAL VE MARKETLERE SERVİS YAPABİLECEK

Cumartesi ve Pazar günleri ekmek üretiminin yapıldığı fırın ve/veya unlu mamul ruhsatlı iş yerleri ile bu iş yerlerinin sadece ekmek satan bayileri açık olacaktır (Bu iş yerlerinde sadece ekmek ve unlu mamul satışı yapılabilir.). Vatandaşlarımız (65 yaş ve üzeri ile 20 yaş altında bulunanlar hariç) ekmek ve unlu mamul ihtiyaçlarının

karşılanması ile sınırlı olmak ve araç kullanmamak şartıyla (engelli vatandaşlarımız hariç) ikametlerine yürüme mesafesinde olan fırına gidip gelebileceklerdir. Fırın ve unlu mamul ruhsatlı işyerlerine ait ekmek dağıtım araçlarıyla sadece market ve bakkallara ekmek servisi yapılabilecek, ekmek dağıtım araçlarıyla sokak aralarında kesinlikle satış yapılmayacak.

SADECE PAKET SERVİS ŞEKLİNDE HİZMET SUNABİLECEKLER

Lokanta ve restoran tarzı işyerleri, sokağa çıkma kısıtlamasının olduğu Cumartesi ve Pazar günleri 10.00-20.00 saatleri arasında sadece paket servis şeklinde hizmet sunmak üzere açık olabilecek. Yeni bir karar alınıncaya kadar ülke genelinde hafta içerisinde yer alan günlerde (Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe ve Cuma) 21.00 - 05.00 saatleri arasında sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. İlk uygulama olarak 01.12.2020 Salı günü saat 21.00'de başlayıp 02.12.2020 Çarşamba günü saat 05.00'de bitecek şekilde tüm vatandaşlarımız için sokağa çıkma kısıtlaması getirilecek olup bundan sonraki haftalarda da Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe ve Cuma günleri uygulama yukarıda belirtildiği şekilde devam edecek.

İSTİSNALAR DIŞINDA TÜM İŞYERLERİ 22.00'DE KAPANACAK

Sokağa çıkma kısıtlaması süresince üretim, imalat, tedarik ve lojistik zincirlerinin aksamaması, sağlık, tarım ve orman faaliyetlerinin sürekliliğini sağlamak amacıyla Ek'te belirtilen yerler ve kişiler kısıtlamadan muaf tutulacak. Sokağa çıkma kısıtlamasındaki getirilen sürele uymak için istisna getirilenler dışındaki tüm işyerleri hafta içi saat 20.00'de kapanacaktır.

Sokağa çıkma kısıtlaması getirilen süre ve günlerde (hafta içi ve hafta sonunda uygulanacak) aşağıda belirtilen zorunlu hallerde şehirlerarası seyahatlere izin verilecek.

SOKAK KISITLAMASINDA ZORUNLU HALLER SAYILACAK DURUMLAR

- Tedavi olduğu hastaneden taburcu olup asıl ikametine dönmek isteyen, doktor raporu ile sevk olan ve/veya daha önceden alınmış doktor randevusu/kontrolü olan,
- Kendisi veya eşinin, vefat eden birinci derece yakınının ya da kardeşinin cenazesine katılmak için veya cenaze nakil işlemine refakat edecek olan (en fazla 4 kişi),

- Bulunduğu şehre son 5 gün içerisinde gelmiş olmakla beraber kalacak yeri olmayıp ikamet ettikleri yerleşim yerlerine dönmek isteyen (5 gün içinde geldiğini yolculuk bileti, geldiği araç plakası, seyahatini gösteren başkaca belge, bilgi ile ibraz edenler),
- ÖSYM tarafından ilan edilen ve diğer merkezi sınavlara katılacaklar ve refakatçileri,
- Askerlik hizmetini tamamlayarak yerleşim yerlerine dönmek isteyen,
- Özel veya kamudan günlük sözleşmeye davet yazısı olan,
- Ceza infaz kurumlarından salıverilen,

EBAŞVURU VE ALO 199'A BAŞVURU İLE İZİN ALINABİLİNECEK

Vatandaşlar, yukarıda belirtilen durumların varlığı halinde toplu ulaşım araçlarıyla veya İçişleri Bakanlığına ait EBAŞVURU ve ALO 199 sistemleri üzerinden ya da Valilik/Kaymakamlıklara doğrudan başvuru yoluyla Seyahat İzin Kurullarından izin almak kaydıyla özel araçlarıyla seyahat edebilecek.

65 YAŞ ÜSTÜ İÇİN VEFA SOSYAL DESTEK BİRİMLERİ DEVREDE OLACAK

Yukarıda belirtilen mazeretleri taşımayan kişilerin şehirlerarası seyahatleri ise ancak toplu ulaşım araçları (uçak, otobüs, tren, gemi vb.) kullanılmak suretiyle mümkün olacak. İşi ile ilgili illiyetini belgeleyen toplu ulaşım araçlarının görevlileri ile şehirlerarası seyahat edeceğini bilet, rezervasyon kodu vb. ile ibraz eden kişiler sokağa çıkma kısıtlamasından muaf olacak.

Sokağa çıkma kısıtlaması getirilen süre ve günlerde 65 yaş ve üzeri vatandaşlarımızın ihtiyaç duyduğu temel ihtiyaçları (ekmek, temel gıda vb.) planlama yapılarak Vefa Sosyal Destek Birimleri aracılığıyla karşılanacak.

AYKIRI DURUMLARDA GEREKLİ ADLİ İŞLEMLER BAŞLATILACAK

Yukarıda belirtilen esaslar doğrultusunda İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurulları kararlarının ivedilikle alınması, uygulamada herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi ve mağduriyete neden olunmaması, alınan kararlara uymayanlara Umumi Hıfzıssıhha Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari işlem tesis edilmesi ve konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanununun 195 inci maddesi kapsamında gerekli adli işlemlerin başlatılacak.

KAMUDA SAAT 10.00 - 16.00 ARASINDA MESAI YAPILACAK

illerde Valiler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarının günlük çalışma başlama ve bitiş saatlerinin 02.12.2020 Çarşamba gününden itibaren 10:00-16:00 arası olacak şekilde belirlenmesi ve personel servis saatlerinin bu mesai saatlerine göre yeniden düzenlenecek.

65 YAŞ ÜSTÜ VE 20 YAŞ ALTI İÇİN TOPLU TAŞIM KISITLAMASI

Yüzme havuzu, hamam, sauna, masaj salonu ve lunaparkların faaliyetlerinin durdurulması, ganyan, iddia ve milli piyango bayilerinde içeriye müşteri kabul etmeksizin sadece kupon/ganyan yatırma işleminin yapılabilmesi, 65 yaş ve üzeri ile 20 yaş altı vatandaşlarımızın 1 belirlenen saatler içerisinde (10.0013.00, 13.0016.00 saatleri arası) şehir içi toplu ulaşım araçlarını (metro, metrobüs, otobüs, minibüs, dolmuş vb.) kullanmaları kısıtlanacak.

CENAZE NAMAZI VE NİKAH TÖRENLERİNE SINIRLI KATILIMCI

Şehir içi toplu ulaşım araçlarında yaşanan yoğunluğun azaltılması amacıyla ilgili mahalli idarelerce alınması gereken tedbirlerin (sefer sayısının artırılması, denetim vb.) İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurullarınca belirlenecek. Cenaze namazlarının vefat edenlerin yakınları dahil en fazla 30 kişi ile kılınması, nikahlar ve nikah merasimi şeklindeki düğünlerin de gelin ve damadın yakınları dahil en fazla 30 kişi ile düzenlenecek.

MİSAFİR KABULÜ, MEVLİD, TAZİYE VE YILBAŞI KUTLAMALARI

Kış mevsimi nedeniyle kapalı alanlarda daha fazla vakit geçirilen bu süreçte vatandaşlarımızın evlerde misafir kabulünün salgının bulaşma/yayılım hızını artırdığı göz önüne alınarak; evlerde gün, mevlid, taziye, yılbaşı kutlaması gibi toplulukların bir araya geleceği etkinliklere müsaade edilmeyecek. Evlere misafir kabul edilmemesi hususu vatandaşlara hatırlatılacak.

HER AVM VE PAZAR YERLERİNDE COVID-19 SORUMLUSU OLACAK

Her AVM ve semt pazarı için aynı anda kabul edilebilecek müşteri sayısının İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurulları kararı ile ayrı ayrı belirlenecek. Ayrıca AVM'lerde ve semt pazarlarında daha önceki genelgelerde belirlenen kuralları/alınan tedbirleri takip etmekle sorumlu AVM Covid-19 sorumlusu ve pazaryeri yöneticileri ile zabıta/kolluk

birimleriyle denetimlerin eksiksiz yapılması, AVM'lere girişte çalışanlar ve müşteriler için HES kodu zorunluluğunun getirilmesi ve gerekli sorgulama yapıldıktan sonra herhangi bir olumsuzluğa rastlanmayan çalışan veya müşterinin AVM'ye kabul edilmesi sağlanacak.

ANA SINIFLARININ EĞİTİM FAALİYETLERİNE ARA VERİLECEK

İl/İlçe Hıfzıssıhha Kurullarınca gerek görülmesi durumunda kalabalık cadde ve meydanlara girebilecek/aynı anda bulunabilecek kişi sayısının (metrekare ve alan büyüklüğü göz önünde bulundurularak) belirlenmesi, buna ilişkin gerekli fiziki tedbirler ile diğer önlemlerin eksiksiz alınacak. Anasınıfı ve anaokullarının faaliyetlerine ara verilecek. 50 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde; işyeri hekimi gözetiminde, mevcut iş güvenliği uzmanı veya bulunmadığı durumda görevlendirilecek bir personel tarafından salgın tedbirlerinin uygulamasının sıkı bir şekilde denetlenecek.

TEDBİRLERE UYMAYANLAR İÇİN ADLİ İŞLEM BAŞLATILACAK

Yukarıda belirtilen esaslar doğrultusunda Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 27 nci ve 72 nci maddeleri uyarınca İl/İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurulları kararlarının ivedilikle alınması, uygulamada herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi ve mağduriyete neden olunmaması, alınan kararlara uymayanlara Umumi Hıfzıssıhha Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari işlem tesis edilmesi ve konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin Türk Ceza Kanununun 195 inci maddesi kapsamında gerekli adli işlemlerin başlatılacak.

Katar Türkiye’de değil, Türkiye Katar’da su yönetimi yapacak

Ali Ekber YILDIRIM

01 Aralık 2020 Salı

Türkiye ile Katar arasında 10 yeni anlaşma imzalandı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın konuğu olarak 25 Kasım’da Ankara’ya gelen Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamad Al Sani’nin katıldığı imza töreninde “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Su Yönetimi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı” imzalandı.

Su Mutabakat Zaptı’nın imzalanması akıllara birçok soru getirdi. Türkiye’nin su yönetiminin Katar’a devredileceği iddia edildi. Su sorunu yaşayan ve gıda konusunda ambargolar nedeniyle sıkıntı yaşayan Katar’ın, Türkiye’de su yönetiminde söz sahibi olacağı ve ihtiyacı olan gıdayı burada üreterek ülkesine götüreceği, hatta Türkiye’nin suyunun Katar’a taşınabileceği bile dile getirildi.

Su Mutabakat Zaptı’nı Türkiye adına imzalayan Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Katar’ın Türkiye’de değil, Türkiye’nin Katar’da su yönetimi konusunda çalışmalar yapacağını söyledi.

Telefonla görüştüğümüz Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, birçok ülke ile “Su Yönetimi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı” imzaladıklarını belirterek, Katar ile imzalanan mutabakat zaptının diğerlerinden farklı olmadığını söyledi. Bu tür anlaşmaların gelişmiş ülkelerle de yapılabileceğini hatırlatan Pakdemirli, “Gelişmiş ülkeler bu konuyu 1950’li yıllarda çözdükleri için, Türkiye su yönetimi konusunda en güncel bilgiye ve teknolojiye sahip. Bu nedenle ülkeler bizimle bu konuda işbirliği yapmak itiyor. Biz de bu konudaki birikimimizi hem yurt içinde hem de yurt dışında etkin olarak kullanılması için çalışıyoruz. Su barışa vesile olsun ilkesi ile bu

alışmaları biz birçok ülke ile yapıyoruz. Afrika'daki çalışmalarımız uluslararası düzeyde takdir görüyor" dedi.

Çok yönlü işbirliği yapılacak

Katar ile entegre su kaynaklarının yönetimi kapsamında su kaynaklarını korumak ve geliştirmek için çalışmalar yapılacağını vurgulayan Pakdemirli, su politikalarında izlenecek strateji ve işbirliği, bunun gıda ile ilişkilendirilmesi, yeraltı su kaynaklarının, atık suların yönetimi gibi bir çok alanda işbirliği yapılacağını anlattı.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli az da olsa Katar'da da yağış olduğunu ve etrafının denizlerle çevrili olduğunu belirterek, hem yağış sularının daha verimli değerlendirilmesi hem de deniz suyunun arıtılması konusunda Katar'da çalışma yapılacağını anlattı.

Sulama yatırım bütçesi 9 milyar lira arttı

"Su yönetimi konusunda biz Katar'da çalışma mı yapacağız" sorumuza Pakdemirli şu yanıtı verdi: "Evet biz orada çalışacağız. Bilgi birikimimiz ile teknolojimizle Katar'da çalışmalar yapacağız."

Devlet Su İşleri'nin su yönetiminin, işletmelerinin devrinin konuşulduğunu hatırlatmamız üzerine ise Bakan Pakdemirli şunları söyledi: "Devlet Su İşleri lkemizin güzide kuruluşlarından birisi. Devlet Su İşleri'nin yaşaması faaliyetlerini sürdürmesi için tarımsal sulamada etkinliğini artırması için her türlü çalışmayı yapıyoruz. Katar'ın yatırımcı veya işletmeci olarak Devlet Su İşleri ile ilgili bir çalışma şu an için yok. Bütçe dışında kaynak yaratılması sistemleri konusunda hep çalışıyoruz. Kaynak oluşturacak bir sistem üzerinde her zaman çalışılıyor. Ama bununla ilgili özel olarak Katar üzerinden yapılan bir çalışma yok."

2021 yılında sulama yatırımlarının artırılması konusunda bütçe içinde kalarak ciddi bir atılım yapılacağını anlatan Pakdemirli, 6 milyar lira olan sulama yatırımları 15 milyar liraya geldi. Yani 9 milyar liralık bir artış olacak" dedi.

Mutabakat zaptının ayrıntıları

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından daha önce Anadolu Ajansı'na yapılan açıklamada Katar ile imzalanan "Su Yönetimi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı" hakkında şu bilgilere yer verilmişti:

- Söz konusu mutabakat zaptı ile tarafların su yönetimi alanındaki teknolojik ve bilimsel yeteneklerinin güçlendirilmesi, ortak çıkarlar ve bütünleyici etkinlik temelinde iki ülke arasında su yönetimi alanında iş birliğinin artırılması ve bunun teşvik edilmesi amaçlanıyor.
- Entegre su kaynakları yönetimi kapsamında su kaynaklarını korumak ve geliştirmek, su kalitesini ve miktarını izlemek hususlarında deneyim ve teknoloji paylaşımı da iş birliği başlıkları arasında bulunuyor.
- Su kaynaklarını geliştirmek için en son teknolojiler kullanılacak.
- İş birliği kapsamında, su temini ve enerji verimliliğinin artırılması adına iletim ve dağıtım ağlarında kullanılan malzemeler ve bunların bakımına yönelik yaklaşımlar yönetilecek.
- Nitelikli su izleme ve arıtma ile kimyasal kullanımda verimlilik artırılacak, her iki ülkede su kaynaklarını geliştirmek için en son teknolojilerin uygulanması konusunda iş birliği güçlendirilecek.
- Ayrıca, gelir getirmeyen suyun azaltılması, şebekelerde su kaçak ve kaybının tespit edilmesi ve su kullanımı koruma programlarının iyileştirilmesi konularında en son teknolojilerin uygulanmasına yönelik ortak projeler yürütülecek, sektördeki paydaşların iş birliği yapması teşvik edilecek.
- Anlaşma çerçevesinde, su kaynakları ile bu kaynakların gıda güvenliği ile ilişkilerinin, yer altı suyu sisteminin, doğal ve yapay beslenmenin yönetilmesi ile iklim değişikliğinin su kaynakları üzerine etkileri konularında deneyim paylaşımı gerçekleştirilecek, proje bazlı iş birliği yapılacaktır.

Büyüdük büyüdü de, nasıl büyüdü?

Alaattin AKTAŞ

01 Aralık 2020 Salı

✓ **Üçüncü çeyrekteki büyüme tüm tahminleri geride bıraktı. İyi de bu orana nasıl ulaştık?**

✓ **Sanayide yüzde 8 büyüme tamam da, hizmetler sektöründeki yüzde 0.8 büyümeyi izah edebilen var mı?**

✓ **Ya tüketim harcamasındaki yüzde 9.2'lik artış! Şu koşullarda tüketimin böylesine artmış olmasını nasıl yorumlayacağız?**

Türkiye yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6.7 büyüdü. Bu, tahminlerin çok çok üstüne çıkan şahane bir oran.

Tahminler yüzde 5 dolayında yoğunlaşıyordu, biz de yüzde 5'in üstünde bir oranın pek beklenmemesi gerektiğini yazmıştık. Herkesle birlikte biz de yanıldık.

Üçüncü çeyrekteki yüzde 6.7'lik oranla birlikte ilk dokuz aydaki büyüme yüzde 0.5 oldu.

Üçüncü çeyrek itibarıyla yıllık büyüme ise yüzde 2 olarak gerçekleşti.

Satır araları önemli

Üçüncü çeyrek oranı çok iyi de, bu nasıl sağlandı, detaylara bakmakta yarar var.

Bir kere şunda anlaşmak gerek. Büyüme, özünde üretim demek. Daha çok üretim, daha çok üretim... İster bu ürettiğini yurtiçinde tüket, ister ihraç et. Ama başlangıç noktası, hareket noktası üretim...

Oranlar gösteriyor ki Türkiye üçüncü çeyrekte iyi üretim yapmış. Bu durum sanayi üretiminde zaten kendini göstermişti.

Sanayi üretimi arttı ama bu ürünlerin tüketimi arttı mı? "Sanayi ürünü tüketimi" diye bir kavram yok tabii ki, bu tüketimi başka göstergelerde aramak gerekiyor. Nedir o göstergeler; hanehalkının nihai tüketim harcamaları.

Yerleşik ve yerleşik olmayanların üçüncü çeyrekteki nihai tüketim harcamaları geçen yıla göre dayanıklı tüketim mallarında yüzde 61.2 gibi rekor bir artış kaydetmiş. Oranı böylesine yukarı çeken otomobil başta olmak üzere taşıt.

Yarı dayanıklı mallardaki artış yüzde 8, dayanıksız mallardaki artış yüzde 6 olarak gerçekleşmiş.

Hizmetler sektöründeki tüketim harcamaları ise yüzde 16 azalmış.

Dayanıklı mallar, yarı dayanıklı mallar, dayanıksız mallar ve hizmetler... Bu dört harcama grubundaki artış yalnızca yüzde 0.6 olmuş. Belli ki hizmet sektörünün ağırlığı çok, bu yüzden toplam artış neredeyse sıfıra yaklaşmış.

Yerleşik ve yerleşik olmayanları tam anlamıyla ayırma şansımız yok ama yalnızca yerleşiklerin harcamasındaki değişimi görebiliyoruz, TÜİK bu oranı veriyor. Yerleşiklerin tüketim harcamaları geçen yılın yüzde 9.2 üstüne çıkmış.

Nasıl!

Burada bir duralım, soluklanalım ve düşünelim!

Vatandaş tüketim harcamasını üçüncü çeyrekte yüzde 9.2 artırmış! Tüketimi ne sayarsanız; geçen yıl 100 otomobil alırken bu yıl 109 otomobil almış, geçen yıl 100 kilo domates yemiş, bu yıl 109 kiloya çıkmış, 10 kilo et yerine yaklaşık 11 kilo et tüketmiş...

Hem de bu koşullarda...

Bu işsizlikte, işyerlerinin kapandığı ve insanların para kazanamayıp ne yapacağını bilemez duruma geldiği bu dönemde!

İşi olanların bile "Acaba yarın işsiz kalır mıyım" kaygısıyla bir köşeye üç beş kuruş atmak için tüketimini olabildiğince kısıttığı bir süreçte!

Belli ki bu harcama artışının kaynağı adeta bol keseden dağıtılan krediler. Peki bu kredilerin geri ödemesi geldiğinde ne olacak!

ŞAŞIRTICI AMA HİZMETLERDE BÜYÜME VAR!

Bu yılın üçüncü çeyreğinde en büyük sıkıntıyı çeken sektör herhalde turizm oldu. Normaldi bu, tüm dünyada benzer sıkıntılar yaşandı. En resmi ağızlar da zaten dış turizmde geçen yılın çok çok altında kaldığını dile getirdi, iç turizmde de geçen yıllardaki canlılık arandı.

Turizm, üretim yöntemiyle hesaplanan GSYH'de hizmetler sektörü kapsamında bulunuyor. Hizmetler sektöründe büyük bölümü turizm olmak üzere konaklama, ticaret ve ulaştırma yer alıyor.

Bu yıl turizm en iyi oranla söylersek yarı yarıya azalmış; ticaret deseniz geçen yıldan iyi değil, aynı şekilde ulaştırma da. Ama bu işkollarından oluşan hizmetler sektöründe üçüncü çeyrekte geçen yıla göre yüzde 0.8 büyüme görülmüş. Bu oran tabii ki sabit fiyatlarla.

Ben bu yüzde 0.8 büyümeyi anlayamadım, dolayısıyla yorumlayamadım. "Biz yaptık (yazdık) oldu" deniliyorsa, bilemem; bir yorumu, izahı varsa ve açıklanırsa pek memnun olurum.

Hizmetler sektöründe ikinci çeyrekte yüzde 24.6 küçülme olduğunu da unutmayalım. Bir çeyrekte yüzde 25'e yakın küçülen bir sektör, koşullarda kayda değer bir değişiklik olmadığı halde bir sonraki çeyrekte nasıl olur da büyümeye geçer, pek anlaşılamadı.

Hizmetler, toplam GSYH içinde yüzde 22-23 ile en fazla ağırlığa sahip sektör durumunda. Bu yüzden de bu sektörde kaydedilen hareket toplam GSYH'yi çok etkiliyor.

SANAYİDEKİ BÜYÜME NORMAL

Sanayi üretimindeki değişimin GSYH değişimine ilişkin öncü göstergelerin başında geldiğini hep vurgulamışızdır. Bu yıl üçüncü çeyrekteki sanayi üretimi yüzde 6.8 artış gösterdi. GSYH kapsamındaki sanayi sektörü büyümesi ise yüzde 8 olarak açıklandı. İki oran arasında bu ölçüde bir fark olması normal.

Sanayi sektöründe üçüncü çeyrekte kaydedilen yüksek artışın son çeyrekte aynı boyutta devam edeceğine pek ihtimal verilmediğini de vurgulayalım.

Abdulkadir Selvi

Reformlar şekilleniyor ama asıl iş uygulamada

1 Aralık 2020

Bakanlar Kurulu'ndan çıkacak koronavirüs önlemlerine odaklandık ancak toplantının çok önemli bir gündem maddesi daha vardı. Ekonomik, hukuk ve demokrasi alanındaki reformlar ele alındı. Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan ile Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, hafta sonu TÜSİAD ve TOBB'la toplantı yaptı. Abdulhamit Gül ayrıca azınlık vakıflarının temsilcileri ile bir araya geldi. Elvan ve Gül, sektör temsilcileri ile yaptıkları toplantılar hakkında Bakanlar Kurulu'na bilgilendirmede bulunmuşlar. TÜSİAD ve TOBB üyelerinin ekonomide yatırım ikliminin oluşması ve güven ortamının sağlanması yönünde somut önerileri olmuştu. Lütfi Elvan, bu öneriler ve kendi çalışmaları hakkında kabine üyelerini bilgilendirmiş. Abdulhamit Gül ise hukuki boyutuna ilişkin öneriler, ihtiyaçlar ve yapılan çalışmalar eksenli değerlendirmede bulunmuş.

REFORMLARIN PERSPEKTİFİ

Adalet Bakanı, perşembe günü TBMM İnsan Hakları Komisyonu toplantısına katılacak. Reform çalışmaları bir süreç içerisinde yürütülüyor. Adalet Bakanlığı'nda 2019-2023 yıllarını kapsayan Yargı Reformu Strateji Belgesi'nin perspektifi doğrultusunda çalışma yapılıyor. Ekonomi ile hukukun üstünlüğü birbirinden ayrılmaz ve birbirinin vazgeçilmezi olarak düşünülüyor. Yatırım ortamının iyileştirilmesine ilişkin çalışmalar o doğrultuda yürütülüyor.

ADALET BAKANLIĞI ÇALIŞIYOR

Adalet Bakanı **Abdulhamit Gül**, “**Mülkiyet hakkı, maddi-manevi hakların korunmasıyla ilgili aleyhe olan hükümlerin eskiye götürülmemesi gibi birtakım düzenlemeler olacak**” demişti.

Adalet Bakanlığı’nda reformlarla ilgili titiz bir çalışma yürütülüyor. Mutfakta bir değil, birkaç hazırlık birlikte yapılıyor. Ancak sektör temsilcileri ile yapılan toplantılardan çıkan sonuçlara göre bu düzenlemeler yeniden şekillendiriliyor. Öncelikler değişebiliyor. Çalışmalar ne aşamada diye araştırdım. Henüz olgunlaşma sürecine geçilmemiş. Sektör temsilcileri ile toplantılar tamamlandıktan sonra Cumhurbaşkanı **Erdoğan**’a kapsamlı bir sunum yapılacak. Ardından da olgunlaştırılacak paketler Meclis’e sunulacak.

Burada göz ardı edilmemesi gereken bir nokta var: Bir bakan, “**Cemil Çiçek’in dediği gibi iş reform yapmakta değil, uygulamada**” demişti. Buna rağmen yeni yasal düzenlemeler gelecek ancak daha çok uygulama üzerinde duruluyor. Anayasa Mahkemesi bireysel hak ihlaline ilişkin bir karar aldığında yerel mahkemenin buna uymaması söz konusu olmayacak. O yönde düzenlemeler yapılıyor.

İSTANBUL VE ANKARA’YA KİM ATANACAK?

Önemli bir nokta daha.

Biliyorsunuz, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı **İrfan Fidan** ve Ankara Cumhuriyet Başsavcısı **Yüksel Kocaman**, Yargıtay üyeliklerine seçildi. Asıl önemli olan İstanbul ve Ankara Cumhuriyet başsavcılıklarına yapılacak atamalar olacak. Reformlar sadece kanunlarla değil, onu uygulayacak olan kadrolarla gerçekleştiriliyor.

CHP MİLLETVEKİLİ BAŞARIR: ‘ÜZGÜNÜM’

CHP Mersin Milletvekili **Ali Mahir Başarır**.

İsmindeki **Mahir**, **Mahir Çayan**’dan geliyor. Yani öyle sonradan olma değil, çekirdekten devrimci.

Babası 68 kuşağından. **Mahir Çayan**’ın devrimcilikten arkadaşı. Bir kardeşinin ismi **Taylan Özgür**. 68 kuşağının öğrenci liderlerinden **Taylan Özgür**’den geliyor.

Kız kardeşi **Yeşim**’in ismini ise babasının yoldaşı **Ulaş Bardakçı** vermiş.

Ali Mahir Başarır’ın “**Devletin ordusu Katar’a satılmış**” sözü kıyamet kopardı. Çok ağır bir hakaretti.

KILIÇDAROĞLU İKNA OLMUŞ

Dün **Ali Mahir Başarır**’ı aradım. Telefonları çok yoğun. Tartışmayla ilgili olarak **Kılıçdaroğlu** ile iki defa görüşmüş. Neyi kastettiğini anlatmış, sözleri üzerine yaptığı açıklama hakkında bilgi vermiş. **Kılıçdaroğlu** ikna olmuş. “**Gayet yerinde bir açıklama olmuş. Sıkıntı yok**” demiş.

BAŞARIR’LA KONUŞMAMIZ

“**Sizi eleştireceğim ama önceden konuşmak istedim**” dedim. Tartışmalardan dolayı üzgün olduğunu söyledi. “**Ben ordunun kurumsal kimliğinden söz**

etmedim. Benim kastım ordu olamaz. Konu Tank Palet Fabrikası'nın Katar'a satışıydı. Onu kast ettim" dedi. Birkaç kez, "Programda da ordudan kastımın Tank Palet Fabrikası'nın Katarlılara satışı olduğunu söyledim" deme gereği duydu. Programı izlemiştim. Yazı yazmadan önce tekrar izledim. **Ali Mahir Başarır**, "Devletin ordusu Katarlılara satılmış" dedikten sonra **Yaşar Hacısalıhoğlu** ve **Hilmi Daşdemir** çok yoğun bir şekilde itirazlar ettiler. Bir anlamda uyardılar. **Eren Eğilmez**, itiraz edenlere söz verdi. **Ali Mahir Başarır** bir süre sözlerini savundu. Zaten dünkü konuşmamızda da "Sözlerimin arkasındayım" demeniz, ordunun Katarlılara satıldığına dair sözlerinizin arkasında olduğunuz şeklinde anlaşıldı" dedim. Böyle bir kastının olmadığını söyledi. Ancak **Başarır**'ın orduya ilişkin sözleri yanlış. Hatta tehlikeli. "Devletin ordusu Katar'a satılmış" cümlesinin başında, ortasında ya da sonunda Tank Palet Fabrikası ibaresi bulunmadığı için de problemli.

PROGRAMDAKİ AÇIKLAMASI

Ayrıca, "Söz ağzından çıkana kadar o senin, ağızdan çıktıktan sonra sen onun esirisindir" diye bir söz vardır. "O programda orduyu kast etmedim, ama öyle anlaşıldıysa özür dilerim deseydi" daha ikna edici olurdu. Çünkü iletişimde "ne dedğiniz değil, nasıl anlaşıldığınız" önemlidir.

ALKIŞLADIĞIM ASKER

Darbe yapan orduyu eleştirdim. Çünkü en büyük zararı Türk Silahlı Kuvvetlerine veriyordu. Ancak demokrasinin emrindeki orduyu ise alkışladım. Aynen Kıbrıs'ın Beşparmak Dağları'na Türk bayrağını diken, Fırat Kalkanı'nda, Zeytin Dalı'nda, Barış Pınarı'nda başarılarla imza atan Mehmetçiği alkışladığım gibi.

Ordu milletimizin göz bebeğidir. Peygamber ocağı olarak görürüz. Kurucu genel başkanı **Atatürk**'ün mareşal olduğu, ikinci genel başkanı **İsmet Paşa**'nın Garp Cephesi Kumandanı olduğu CHP'de de bu bilinç düzeyi yüksektir.

Mahir Ali Başarır belki ekran şehvetine kapılıp yanlış bir ifadede bulundu. Sonra onu düzeltmeye çalıştı ama ikna edici olduğu söylenemez. Ben sözlerinin arkasında duran, omurgalı insanları severim. Ama **Ali Mahir Başarır**'ın sözleri arkasında duracak sözler değil.

Niyetini bilemem ama keşke özür dilemenin de bir erdem olduğunu düşünüp daha ikna edici olabilseydi.

Dünyada başkanlık sistemi yürümüyor

Esfender KORKMAZ

01 Aralık 2020

Dünyada 43 ülke, tam başkanlık sistemi ile yönetiliyor. ABD'de sistem tabandan geldiği ve kendine özgü bir sistem olduğu için; Güney Kore başkanlık sistemi ise Kuzey Kore nedeni ile henüz oturmamış olduğu için bu ikisini çıkarırsak geriye 41 ülke kalıyor.

- Bu 41 ülkenin 2018 yılı itibariyle fert başına ortalama milli geliri 4.840 dolardır. Bu demektir ki bu 40 ülke ortalama olarak fakir ülkelerdir.
- 41 ülke içinde yalnızca 8 ülkede fert başına gelir 10.000 dolar veya biraz üstündedir.
- 15 ülkesinde fert başına gelir 2000 doların altındadır.

Özetle; **bu 41 ülke içinde gelişmiş ülke yoktur.** Tamamı orta ve düşük gelir gurubu içindedir.

Demokrasi açısından ise durum daha da kötüdür. Freedom House 2020 raporuna göre, bu 41 ülkeden yalnızca 13'ü, yani yüzde 31.7'si İnsan Hakları Ve Demokratik Özgürlükler Endeksi'ne göre, özgür ülke statüsündedir. Oysa ki, dünya ortalaması olarak, ülkelerin yüzde 45'i özgür ülke statüsündedir.

Sonuç olarak başkanlık sistemi ile yönetilen gelişmekte olan ülkeler iktisadi refah ve sosyal huzuru sağlayamıyorlar. Arjantin, Şili, Venezuela güncel örneklerdir.

Son bir yıldır Şili'de halk, Başkan Sebastien Pinera yönetimine tepki gösteriyor. Ekimin ortasında da metro ücretlerine yapılan zam, olayları tetikledi, ölü, yaralı ve tutuklular var.

Şili'de protestoların nedeni gelir dağılımının aşırı bozulması ve halkın yoksullaşmasıdır. O kadar ki 2020 asgari ücret 420 dolardır. Yılda 5040 dolar eder. Oysaki Şili'de ortalama fert başına nominal GSYH 2018 yılı için 15923 dolardır.

Milletvekili maaşı asgari ücretin 33 katıdır.(bizde 8 katı)

Protestoların altında yatan bir başka neden, özel emeklilik sisteminin kof çıkması ve emekli maaşlarının çok düşük kalmasıdır.

Şili'nin sosyal güvenlik modeli 1981 yılında bireysel ve özel emeklilik sistemi getirilmiş ve bunun için özel şirketler kurulmuştur. Kamusal emeklilik tasfiye edilmiştir. Ücretli işçiler için zorunluluk esasına, kendi hesabına çalışanlar için gönüllülük esasına dayanan özel emeklilik sisteminde, her üyenin katkısının yatırdığı bir bireysel emeklilik hesabı oluşturulmuştur.

Şili'de nüfusun yalnızca üçte biri özel sigorta sistemindedir ve bunların ancak yarısı düzenli olarak primlerini ödeyebilmektedir. Bunun nedeni, insanların büyük çoğunlukla güvencesiz, yarı zamanlı ya da geçici işlerde çalışmak zorunda olmaları, esnek ve güvencesiz çalışmanın yaygınlaşmasıdır.

Şili modeli, sosyal güvenliğin yarattığı kayıt dışı ekonomiyi ortadan kaldıramamış, aksine, ekonominin hızla kayıt dışına kaymasına yardımcı olmuştur. Çünkü asgari emekli aylığını aşan miktarlarda gelir almak için bireysel hesapta biriktirilmesi gereken tasarruf miktarını sağlamak zorlaşmıştır.

Bu sistemden emekli olmaya başlayanların eline düşük bir emekli maaşı geçiyor ve bunlar geçim zorluğu çekiyorlar.

Şili Başkanı Pinera askerleri protestocuların üstüne gönderdi ve kendi halkı için "**Çok güçlü bir düşmanla karşı karşıyayız**" dedi. Sonradan özür diledi ve metro zamlarını da geri aldı, ayrıca 20 maddelik reform paketi açıkladı. Bu pakette; Asgari ücretin artırılması, emekli aylıklarının artırılması, parlamenter maaşlarının düşürülmesi gibi önlemler var. Ancak halk bu pakete inanmadı ve protestolar devam ediyor.

Arjantin de bir türlü belini doğrultamıyor. 2001 krizinde yabancı bankalar yurt dışına kaynak transfer ederek krizin ömrünü uzatmış oldular. Bizde 2001 kriz maliyetleri telafi edildi. Arjantin'de edilemedi. Başkan Alberto Angel Fernandez, 2018 de IMF ile stand-by düzenlemesi yaptı. 57 milyar dolar kredinin 44 milyar dolarını kullandı fakat istikrarsızlık devam ediyor.

Venezuela'yı yazmak içimden gelmiyor. Tam bir göçük yaşıyor.

Türkiye de, FETÖ terörü gibi başkanlık sistemini zorlayan nedenler oldu. İktidar da ağır bürokrasiden kurtulmayı umut etti. Ne var ki sistem işlemedi.

Çözümü, önce parti içi demokrasiyi getirip yeniden parlamenter sisteme geçmemizdir.

01 Aralık 2020, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Gaziantep Belediye Başkanı Fatma Şahin'den tüm belediyelere örnek olacak kararlar

Bu koronavirüs salgını insanlara pek çok şeyi ve bu arada özgürce yaşamayı da unutturmak üzere... Yasaklar ve önlemler yetmiyormuş gibi para cezaları da var gündemde. Bu arada esnafın ne tür zorluklarla karşılaştığını, kapanan iş yerlerinden görebiliyoruz. Açıkçası siyasetin öncelikle dayanışma ve yardımlaşma olarak uygulanması gereken zorlu bir dönem bu. Demokratik siyaseti birbirinin kalesine gol atmak olarak gören anlayış, bu dönemde rafa kaldırılmalıdır.

Esnafın yanında

Siyaseti günün zorluklarına karşı vatandaşların yanında olmak şeklinde anlayan bir belediye var... Sevgili Fatma Şahin'in Başkanı olduğu Gaziantep Belediyesi... Tedbir amaçlı kapatılan işyerlerinin sahipleri olan esnafa, 1500 lira destek verilmesi için karar alınmış. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi genelgelerle işyeri kapanan işyeri sahipleri ve çalışanlarının meskenlerde kullandığı sularda yüzde 50 indirim kararını da almış. Paket servis yapamayıp kapanan kiracılarından kira alınmaması kararına da varılmış.

İyi günde, kötü günde...

Fatma Şahin'in bu konuda yaptığı açıklamadaki bazı ifadeler, örnek alınacak niteliktedir:

"- Gaziantep özelinde esnafımızla kader birliği yaptık. İyi günde, kötü günde, hastalıkta, sağlıkta, bir ve beraber olacağız dedik ve bir model oluşturduk Gaziantep modeli, kardeşlik modeli."

Varını veren utanmaz

"- Bizde çok güzel bir söz vardır '**Varını veren utanmamış**'. Zor zamanda esnafımızın yanında olmaya, en az zararla bu musibetten hem bu şehrin, hem de ülkemizin kurtulması için çabalıyoruz."

"- Aldığımız kararları hızlı bir şekilde uygulayacağız. Gelen tedbirlerle daha ne yapılması gerekiyorsa sürekli istişare ederek yeni kararlar almaya devam edeceğiz. Kardeşlikle, sevgiyle, paylaşarak, birbirimizi anlayarak iyileşeceğiz."